

Allmänna riktlinjer för Norrköpings kommuns fordringsbevakning

KS 1994/323

Fastställd av kommunfullmäktige 1994-06-22, § 97

Föreliggande riktlinjer utgör förbehåll vid utformandet av förvaltningars, enheters och kommunala bolags fordringsverksamhet.

1. RIKTLINJER FÖR TIDEN FRAM TILL OCH MED FÖRFALLODAGEN

Kundens betalningsskyldighet framgår av lagstiftning eller uppkommer genom avtal med kommunen. Betalning bör om möjligt ske i förskott.

Om betalning ska ske efter det att kunden erhållit prestationen uppkommer en kreditrisk för förvaltningen, enheten eller bolaget.

Det är viktigt att personal som ombesörjer fakturahantering är väl insatt i hur grunden för betalningsskyldighet uppstår och villkoren för betalning.

1.1 Korrekt identifiering

Korrekt identifiering av kunden i samband med avtalets ingående eller betalningsskyldighetens uppkomst, underlättar senare kravverksamhet och bidrar till att onödig skada inte vållas parterna. Det skall därför finnas tillfredsställande kontroller för fastställande av motparts identitet och behörig firmatecknare.

Aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag och ekonomiska föreningar skall uppvisa ett högst ett år gammalt registreringsbevis vid avtalstecknandet. Av detta framgår även vem som är behörig att teckna avtalet för kundens räkning.

Ideell förening skall kunna uppvisa gällande stadgar och protokoll som utvisar vem som är firmatecknare för föreningen.

Enskild näringsidkare skall styrka sin identitet genom godtagbar legitimationshandling, t ex körkort.

Åberopar fullmäktig skriftlig fullmakt skall denna uppvisas i original.

Företags eller förenings identitet utgörs av dess organisationsnummer. Detta bör anges noggrant i avtal och på faktura.

Enskild näringsidkares identitet utgörs av dennes personnummer.

Skriftliga avtal bör upprättas där det kan anses motiverat med hänsyn till omfattning och komplexitet.

Fakturan skall innehålla tydlig uppgift och det förhållande som fordringen grundar sig på.

Upptas resterande ränta och kostnader avseende tidigare faktura skall denna anges.

1.2 Kreditprovning och säkerhet

Om det på objektiva grunder kan fastställas att kunden inte kommer att kunna fullgöra sina betalningsförpliktelser skall tagande av fullgod säkerhet övervägas.

Begränsning i möjligheten att kräva säkerhet kan finnas i speciallag eller avtal.

Konsument bör när så kan anses erforderligt krävas på säkerhet.

Ställs säkerhet skall den motsvara kommunens risktagande både vad avser beloppets storlek och den tid risken kan bedömas föreligga. Exempel på olika former av säkerhet är förskottsbetalning, borgen, bankgaranti och deposition av pengar med upprättat pantavtal.

Då säkerheten utgörs av borgen skall borgensmännen upplysas om borgensförbindelsens omfattning och innebörd. Borgensmans ekonomiska förutsättning att uppfylla förbindelsen skall prövas.

Bankgaranti innefattar ofta begränsningar i bankens betalningsförpliktelser. Omfattningen av dessa begränsningar skall klargöras innan säkerheten accepteras.

Ställs säkerhet i form av deposition av pengar med pantavtal bör penningmedlen placeras så ränta erhålls. I pantavtalet kan även anges att erhållen ränta skall omfattas av ställd säkerhet.

Säkerhet skall återbetalas då kreditrisk ej längre föreligger.

1.3 Fakturering

Om det bedöms vara lämpligt bör fakturering ske i förskott innan kommunens prestation sker.

Fakturering i efterskott skall ske snarast efter fullgjord prestation. I vissa fall kan det dock vara lämpligt och acceptabelt att avvakta utgången av en prestationsperiod, t ex till månadsskiftet.

1.4 Faktureringsavgift m m

Faktureringsavgift skall vara avtalad senast i samband med skuldens tillkomst.

Kommunen bör inte tillämpa faktureringsavgift.

I syfte att förbättra kommunens likviditet och öka ränteintäkterna bör faktureringsintervallernas längd fortlöpande ses över och i förekommande fall förkortas.

1.5 Förfallodag och betalningsfrist

Förfallodag är en dag då kundens betalning senast skall vara kommunen tillhanda.

Förfallodagen kan framgå av lag eller avtal och skall alltid anges i fakturan, till exempel anges "oss tillhanda senast" eller "på vårt konto senast". På fakturan skall

jämväl anges att efter förfallodagen debiteras dröjsmålsränta enligt räntelagen. Om annan räntesats avtalats eller föreskrivits anges denna.

Förfallodagen är utgångspunkten för åtgärder på grund av bristande betalning, till exempel dröjsmålsräntans beräkning.

Dröjsmålsränta utgår enligt räntelagen om inte annat avtalats eller föreskrivits taxa.

Betalningsfristen utgör tiden mellan fakturans utsändande och angiven förfallodag. Fristen skall anpassas efter respektive kundkategori. Är betalningsfristen angiven i lag eller avtal gäller denna tid. I annat fall bör betalningsfristen för annan än näringsidkare sammanfalla med månadsskifte. För näringsidkare bör tiden inte vara längre än 15 dagar såvida inte praktiska hänsyn talar emot. Förfallodagen skall på fakturan anges som den dag då betalning skall vara kommunen tillhanda.

Betalning har kommit kommunen tillhanda när den blivit bokförd på kommunens bank- eller postgirokonto eller när betalning skett direkt i kassa.

Betalning av hyresfordringar anses dock ha skett i rätt tid då den görs direkt på post eller bankkontor senast på förfallodagen.

2. RIKTLINJER FÖR TIDEN EFTER FÖRFALLODAGEN

2.1 Betalningspåminnelse

Betalningspåminnelse är en upplysning till kunden om att dennes faktura inte var betald på förfallodagen. I betalningspåminnelsen kan även anges en ny tidsfrist för betalning och upplysning om att fordran kommer att överlämnas för inkasso om betalning inte sker. Någon annan påtryckning får enligt inkassolagen inte förekomma.

Det föreligger ingen skyldighet att sända ut betalningspåminnelse till kunden.

Kommunen skall inte sända ut mer än en påminnelse innan inkassoåtgärd vidtas.

Ersättning för betalningspåminnelsen får krävas om parterna kommit överens om det senast i samband med fordrans tillkomst, lag (1981:739) om ersättning för inkassokostnader.

Enligt lag om felparkeringsavgift (1976:206) och lag om kontrollavgift vid olovlig parkering (1984:314) skall betalningspåminnelse ha tillställts bilägaren innan inkassoåtgärd får vidtas.

2.2 Inkassoverksamhet

Kommunen och kommunala bolag omfattas av inkassolagen (1974:182) med författningar. Enligt inkassolagen definieras inkassoverksamhet som indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd.

Med inkassoåtgärd förstås enligt inkassolagen åtgärd som innebär mer omfattande påtryckning på gäldenären än vid betalningspåminnelse.

Betalningspåminnelse omfattas inte av inkassolagens tillämpning då den inte anses vara en inkassoåtgärd.

2.3 Tillsyn och tillstånd

Datainspektionen utövar tillsyn över inkassolagens efterlevnad. Vidare har inspektionen att bevilja tillstånd för den som driver in fordringar för annans räkning eller som övertagit sådana fordringar.

Kommunal enhet behöver inte begära tillstånd för inkassoverksamhet. Tillstånd behövs ej heller då kommunalt bolags fordringar skall drivas in av enhet inom kommunen.

2.4 God inkassosed

Inkassoverksamhet skall bedrivas i enlighet med god inkassosed. Härmed avses bland annat att gäldenären inte skall drabbas av onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd (§4).

Datainspektionen har i sina "Allmänna Råd för tillämpning av inkassolagen" lämnat sin syn på vad som menas med god inkassosed. Inspektionen kan dessutom utfärda särskilda föreskrifter för part att rätta sig efter om denne brustit i sina åliggande avseende god inkassosed.

Kommunens inkassohandläggare skall vara väl förtrogna med innehållet i gällande inkassolagstiftning, praxis och Datainspektionens Allmänna Råd.

För att uppfylla kraven på god inkassosed krävs bl a att en samordning sker av till betalning förfallna fordringar avseende samma gäldenär t ex för upprättande av avbetalningsplan eller ansökan till kronofogdemyndigheten.

2.5 Inkassokrav och kommunens samordnande inkassoverksamhet

Om full betalning inte kommit kommunen tillhanda efter i betalningspåminnelse angiven tidsfrist, skall inkassokrav (kravbrev) sändas till gäldenären.

För Norrköpings kommuns förvaltningar och enheter gäller att fordran efter påminnelse skall överföras till juridik-inkasso hos Juridik och säkerhet, som svarar för kommunens samordnande inkassoverksamhet. De förvaltningar eller

enheter som har särskilda påtryckningsmedel, såsom avstängning från barnomsorgen, kan först pröva sådan möjlighet, innan ärendet lämnas vidare till juridik-inkasso. Juridik-inkasso handlägger sedan ärendet och är redovisningsskyldig gentemot fordringsägaren.

2.6 Återbetalning av socialbidrag

Återbetalning kan förekomma på följande grunder

a) Bidrag har utbetalats på ofullständiga, oriktiga eller eljest vilseledande uppgifter som lämnats av bidragstagaren, s k socialbidragsbedrägeri.

Socialnämnden skall i detta fall överväga om polisanmälan skall göras eller om särskild skadeståndstalan skall väckas. I förekommande fall väcks talan vid tingsrätten och följer de respektive reglerna för brottmål och tvistemål. Väcks inte talan på detta sätt går det inte att återkräva det som utgått felaktigt. Sker därefter ej återbetalning efter anmodan skall ärendet överföras till juridik-inkasso.

b) Bidrag har utbetalats enligt (6§) socialtjänstlagen (1980:620), som förskott på förmån eller ersättning eller till person som är indragen i arbetskonflikt.

c) Bidrag har utbetalats, utöver ålagd skyldighet i (6§) socialtjänstlagen, på villkor om återbetalning.

Om återbetalning ej sker efter anmodan skall ärendet överlämnas till juridik-inkasso, som efter inkassokrav skall överväga att väcka talan hos länsrätten.

Talan om återbetalning skall väckas inom tre år räknat från utbetalningsdagen, vid länsrätten i det län där den återbetalningsskyldige är bosatt.

2.7 Efterbevakning

I de fall gäldenärens förmåga att betala sina skulder får anses vara större i framtiden än i nuläget kan fordran hanteras för s k efterbevakning. Denna rutin innebär att preskriptionsavbrytande åtgärder vidtas i avvaktan på lämplig kravåtgärd.

De situationer där efterbevakning kan anses lämplig är t ex när gäldenären befunnits sakna utmättningsbara tillgångar efter verkställighet, när gäldenären gått i personlig konkurs eller det av annan anledning finns orsak att bevaka fordran senare.

Efterbevakning sker hos juridik-inkasso, som har ett ADB-baserat system som kan bevaka ärendet under obegränsad tid.

3. ÖVRIGT

3.1 Kvittning

Kvittning innebär att borgenärs och gäldenärs motstående fordringar avräknas mot varandra, helt eller delvis. Sk tvångskvittning förutsätter att fordringarna är samtidigt gällande, att fordringarna avser pengar, ej avser skadestånd, att de är förfallna till betalning, att de inte är tvistiga och att de inte avser en viss typ av fordringar t ex lön.

Innan kvittningsinvändning görs av kommunen bör förutsättningarna noga undersökas i det enskilda fallet.

3.2 Tystnadsplikt och sekretess

Enligt inkassolagen gäller inte lagens regler om tystnadsplikt för inkassoverksamheten inom kommunala enheter och bolag. Istället gäller sekretesslagens (1980:100) regler. Sekretesslagen saknar direkt motsvarighet till inkassolagens regler om skydd för den enskildes personliga förhållande. Sådant skydd föreligger endast beträffande uppgifter som kan orsaka skada för den enskilde och skada för yrkes- och affärshemlighet.

3.2 Osäker fordran

Om gäldenären inte betalar på utsatt tid skall fordran behandlas som en osäker fordran.

Vid årsbokslut skall fordran, som är osäker, tas upp till belopp varmed den beräknas inflyta.

Fordringsbevakning fortsätter dock hos juridik-inkasso t ex i efterbevakningsrutinen.

Respektive nämnd avgör när en fordran definitivt skall avskrivas.